

RESZNEK

TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV | 2017

TARTALOM

1. BEVEZETŐ	3
Polgármesteri köszöntő	3
A településképi arculati kézikönyv célja	3
2. RESZNEK BEMUTATÁSA	4
Resznek – múlt és jövő	5
Táji adottságok, természeti értékek	6
Táj- és településképi alakulása	7
Általános településképi, településkarakter	8
3. RESZNEK - ÖRÖKSÉGÜNK	9
Örökségünk Műemlék kastély és magtár	10
Örökségünk Községi, szakrális terek	12
Örökségünk Népi építészeti értékek	13
Örökségünk Gazdasági épületek, melléképületek	14
Örökségünk Közterületi elemek, tájértékek	16
Örökségünk Pusztuló értékeink	18
Örökségünk Táji és természeti és művi értékek	19
4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK	20
ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK LEHATÁROLÁSA	20
Kastély és környezete karakter	21
Hagyományos, laza falusias karakter	22
Gazdasági területi karakter	23
Beépítésre nem szánt karakter	24
5. AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ	25

5.1 AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓK-ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK	25
Ajánlások Kastély és környezete karakter	25
Ajánlások Hagyományos, laza falusias karakter	26
Ajánlások Gazdasági területi karakter	27
Ajánlások Beépítésre nem szánt területi karakter	28
5.2 AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ – ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK	29
Telepítés, lakótelek beépítése	29
Épületmagasság, tömeg	29
Tetőhajlásszög, tetőforma	30
Légvezetékek elhelyezése	30
Cégérek, reklámok, egyéb berendezések	31
Homlokzatképzés	32
Szín és anyag használat	33
34	
Részletek, ajtók, ablakok	34
Kerítések	35
Kertek	35
Közterületek	35
Utcabútorok	35
Kastély és környezete	35
6. JÓ PÉLDÁK – ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK	35
Közüintézmények, lakóépületek	35
7. JÓ PÉLDÁK –SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK, EGYÉB BERENDEZÉSEK	35

1. BEVEZETŐ

Tisztelt Lakosság, tisztelt Érdeklődők!

Resznek Község Önkormányzatának Képviselő-testülete nevében köszöntöm a Tisztelt Olvasókat.

Nagy örömmre szolgál, hogy átnyújthatom Önöknek a településünk értékeit bemutató és a lakókörnyezetünk további fejlesztéséhez, szépítéséhez irányt mutató Településképi Arculati Kézikönyvet.

Községünk az elmúlt időszakban szépült, megújult. Felújítottuk középületeinket, melyeket igyekszünk élettel megtölteni, valamint a lakosság szolgálatába állítani. Folytatjuk a közterületek, járdák felújítását, a községünk szépítését, hogy jól érezzék magukat az itt lakók, és kulturált környezetet láthasson az átutazó vagy az ide látogató.

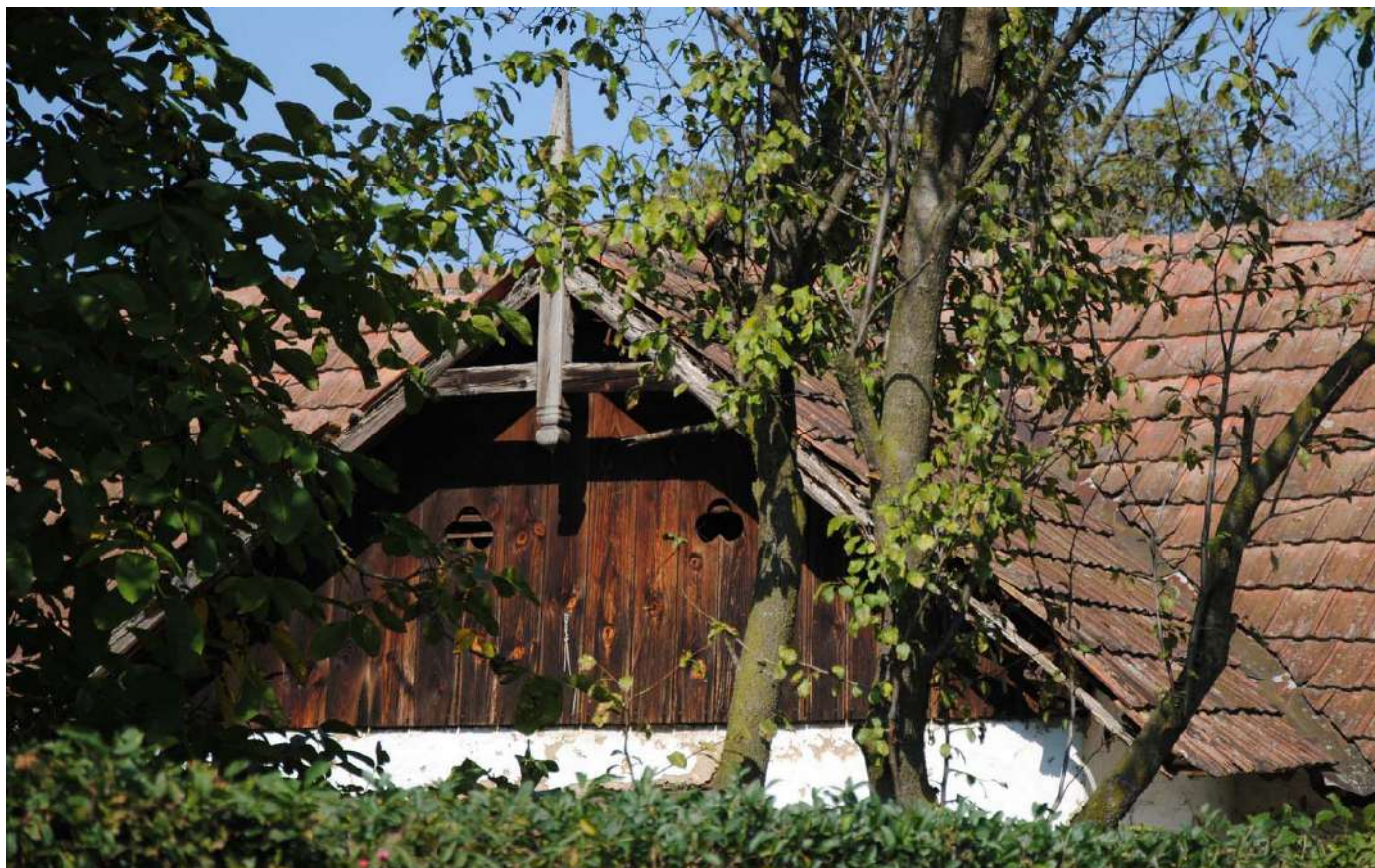
A kézikönyv segítség kíván lenni a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és az útmutató résszel, az épített környezet szépségeinek bemutatásában.

Egy új épület megváltoztathatja a tájat, ezért tervezésekor figyelembe kell venni annak hosszú távú hatását környezetére, így községünkre is.

A kézikönyv nem egy merev lezárt egész, hanem folyamatosan változtatható. Ezért, ha egy szép új ház épül, az be kell, hogy kerüljön, hogy ezáltal büszke lehessen rá építtetője és a település egyaránt. Egy ház elválaszthatatlan kapcsolatban van a környezetével, a településsel, a szomszédjaival. Valódi értéke pedig csak annak a kapcsolatnak van, ahol a felek egymást tisztelik, szeretik és békében élnek egymás mellett.

Remélem, a kézikönyv ajánlásaival segít védeni és erősíteni Resznek község építészeti arculatát, mindenki haszonnal forgathatja, aki érdeklődik a település építészeti öröksége és jövője iránt.

Kercsmár István
polgármester

A településképi arculati kézikönyv célja

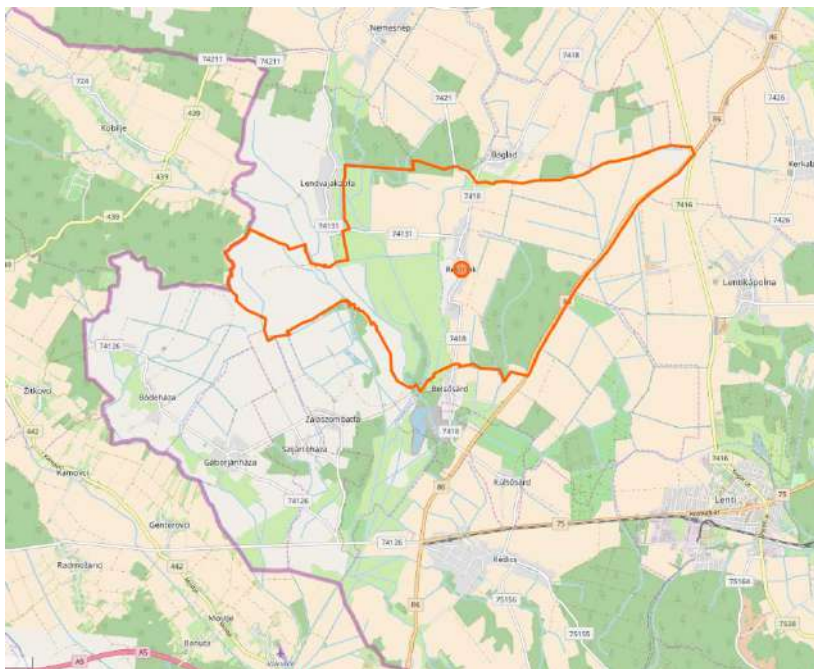
Az egyedi településkarakter, a megőrződött történetiség egyre jobban felértékelődő adottsága, tulajdonsága a településeknek. Minden egyes épített környezeti elem az utcakép, a településképi, és a táj összképének a része, ezért nagyon fontos, hogy minden beavatkozás ezek figyelembe vételével történjen.

Ennek elősegítése érdekében a településképi arculati kézikönyv:

- bemutatja a településképi alkotó elemeit, a település építészeti karakterét, szépségeit, értékeit, egyediségét, részleteit;
- javaslatokat fogalmaz meg az esztétikus településképi alakítására;
- építészeti útmutatóként, ajánlásokkal, jó példákkal segítséget nyújt az építtetőknél és a tervezőknek új építésnél, meglévő épület felújításánál, átalakításánál;
- szemléletformáló dokumentum, mely nem kötelező jellegű ajánlásokat fogalmaz meg.

A kézikönyv lehetővé teszi a folyamatosan érkező hozzászólások, javaslatok és tapasztalatok beépítését. Az idő elteltével, a településképi alakulásával, új épített elemek megjelenésével az ajánlások és bemutatott példák is bővíthetők, cserélhetők.

A fentiekén kívül figyelembe kell venni az országos jogszabályi előírásokat, a helyi építési szabályzatot, a településképi rendeletet és a főépítési javaslatokat is.

Resznek az ország és Zala megye délnyugati részén, a Nyugat-Zalaidomsághoz tartozó Kerka-vidék kistájon helyezkedik el. A település közigazgatási határának nyugati része egyben a Magyarország és Szlovénia közös határa is.

Az aprófalvastérség központja 1920-ig Alsólendva volt. A korábban egységes területet a trianoni békeszerződés kettévágta, és jelentős része, vele Alsólendva, a Szerb–Horvát–Szlovén Királysághoz (ma Szlovénia) került. Napjainkban a község Lenti járáshoz tartozik, a járásszékhelytől 10 km-re fekszik. A környező falvakkal közös polgármesteri hivatalt működtetnek, melynek központja Rédicsen van, itt található az alapfokú intézmények is.

Resznek kedvező helyzetben van közlekedési szempontból, közvetlen környezetében halad a 86. számú főút, mely nemzetközi jelentőségű, tekintve, hogy egész Európa számára fontos észak-déli összeköttetés, a Baltikumot az Adriával összekötő folyosóharmadik évezred „Borostyánkő” útja.

A falu belterülete a kis forgalmú Rédics-Csesztreg összekötő út mentén helyezkedik el, így a közlekedés hatásai nem terhelik, csendes, nyugodt falusias lakókörnyezetet eredményezve.

2. RESZNEK BEMUTATÁSA

Resznek Árpád-kori település, első írásos említése 1282-ből származik, ekkor szláv eredetű Rezmuc névalakban jelenik meg. Szerb és horvát nyelvterületen a Resnik névalak ismert, mely a szlovén eredetű résa „hanga, erika” jelentésű növénynévre vezethető vissza, más olvasatban a szláv „rez” azaz vágás a településnév jelentése.

Resznek a környék jelentősebb települései közé tartozott. A települések kialakulásában fontos volt a közlekedési útvonalak közelsége, így ezek mentén telepedtek meg korábban. Resznek templomát már 1325-ben említik. A középkori iratokban Lékfa településsel együtt említik, mely nevét a dűlőnevek még sokáig megőrizték.

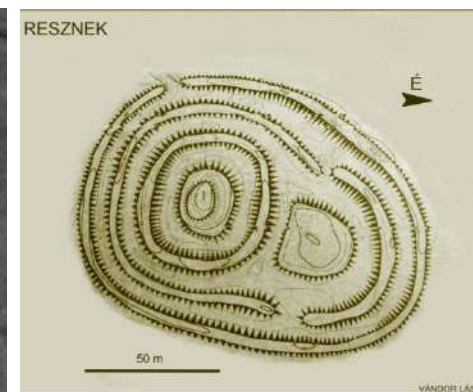
A mocsaras területek átjáróinak védelmére a Rezneki család kisebb megerősített palánkvárat emelt. A vár azonban még a török hódoltság előtt jelentőségét veszítette, elpusztult. A lelőhelyet Vándor László ásatásai alapján ismerjük. Resznek címere is utal az egykori palánkvár jelenlétére.

Egyházáról 1576-ban említés történik, ám ekkortájt a protestantizmus került fölénybe ezen a területen. A századfordulón még sok református élt a faluban, de 1718-ban már Szent József tiszteletére kápolnát szenteltek, temetőjében csak a katolikusokat temették el. 1772-ben pedig Szent Józsefnek szentelten épül meg a település 600 főt befogadó temploma. 1792-re, a reformációt követően a falu félezres lakossága szinte 100%-ban katolikussá lett.

A településhez 1882-ben került a korábban Lendvajakbfához tartozó Gólicapuszta. 1907-ben legnagyobb birtokosai a dr. Hajós és a Taubert családok voltak, nevüket őrzi a kastély épülete. A lakosság egy része urasági cseléd, de jellemző az iparosság (kovács, cipész, cserepező, asztalos, lakatos), valamint a földművelés is. Szikvízüzem, szeszfőzde és fűüzem működött a településen.

Az itt élők 1945-ben 3170 holdon gazdálkodtak, akkor 799 lakosa volt a falunak. Volt idő, amikor két iskola, községi és egyházi működött itt. A népességfogyás különösen a múlt század 70-es éveiben gyorsult fel, ebben közrejátszott szlovén határ miatti elzártság is. Ma már kevesebb, mint 300 lakosa van a községnek.

A népesség megtartása szempontjából is fontos, hogy sikerült felújítani a régi iskola épületét, amiben könyvtár, teleház és az önkormányzat kapott helyet, és a faluházat is. A község határában, kapcsolódva a Tauber-kastély épület-együtteséhez szabadidő-központ létesült, mely közösségi térként számos rendezvénynek ad helyet (pl. parasztolimpia). A község fejlesztési elképzelései között szerepel a szabadidőpark bővítése mellett, a régi vár újbóli felépítése is.

Kerka-vidék kistájon helyezkedik el. A Kerkavidék Magyarország délnyugati részén és Szlovénia területén terül el, a Kebele- és a Lendva-patakok által közrezárt területen, melyet északról az Őrség, keletről a Göcsej, délről a Lendva-vidék, nyugatról a Vend-vidék határol. A térségi falvak határának és környékének felszíne ennek megfelelően síkság, átlagos magassága Resznek térségében 170 mBf.

A közigazgatási terület nagy részét barna erdőtalajok borítják, a vízfolyások mentén réti öntéstalajok alakultak ki.

A szárazföldi, az óceáni és a mediterrán áramlatok ütközőterében fekszik a terület, ami éghajlatát jelentősen meghatározza. Legfőbb jellemzője a szélsőségektől mentes kiegyensúlyozottság. A tél valamivel enyhébb, a nyár mérsékelt. Az ország egyik legcsapadékosabb területe, az évi csapadék 800 mm körüli. A szélirány eloszlásában domináns irány nincs.

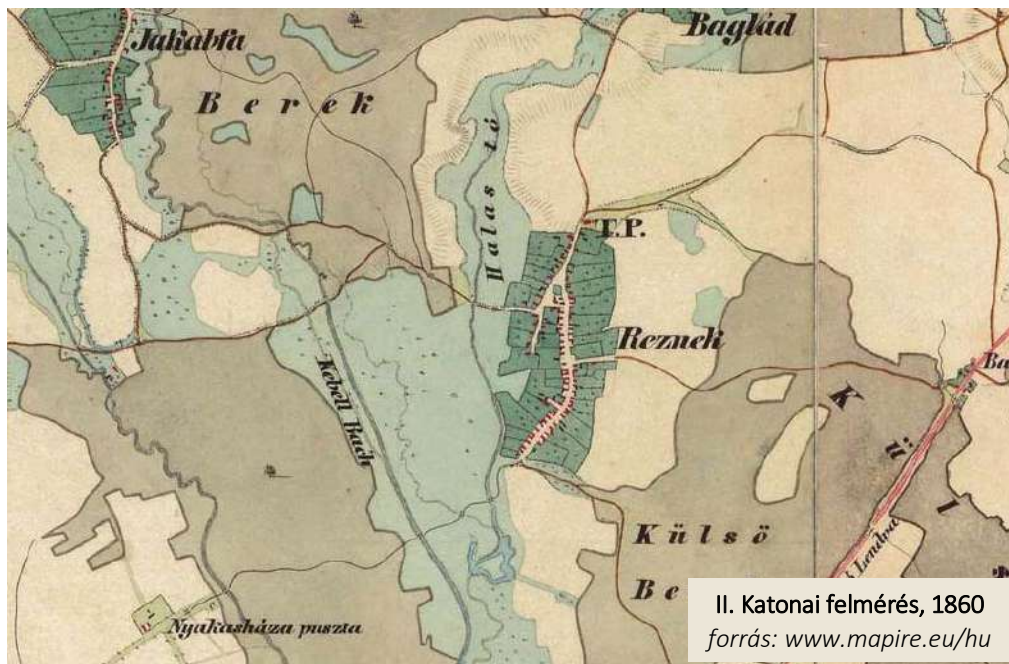
A település területe a Mura vízgyűjtő területéhez tartozik. Resznek gazdag vízrendszer és a hozzákapcsolódó vizes élőhelyek sorozata hálózta be, mely az ökológiai hálózat alapját adja. A települést közvetlenül érintő vízfolyások: Szentgyörgyvölgyi patak, Kebele-patak, Nagyvölgyi patak, Kandia-patak és a Sárberki patak. Éghajlata mérsékelt, hűvös. A sok csapadék, a lapályos fekvés, a talajadottságok és a felszíni vízfolyások hatása miatt árvíz- és belvízveszélyes terület.

A település külterületén tájvédelmi szempontból értékes, érzékeny területek találhatók. A tájhasználat sokszínű, bár a szántóterületek növekedése a gyepek és erdőterületeket jelentős mértékben visszacsorította. Ennek ellenére a külterület nyugati területén természeti értékekben gazdag táj található, melyet NATURA 2000 területek között tartanak nyilván, mint Kebele kiemelt jelentőségű természetvédelmi terület. Ezen a területen a szántók mellett mocsárréteket, foltokban nádasokat, lápréteket találunk. A vízfolyásokat kísérő réti öntéstalajokon ártéri ligeterdőkkel, égererdőkkel, a magasabban fekvő részekon erdei fenyvesekkel, akácokkal, tölgyerdőkkel találkozhatunk. Jelentős összefüggő a Gilicés erdőterülete a szlovén határ mentén, valamint a reszneki erdő a belterületről keletre.

A település fő erdőalkotó fajtái a kocsányos tölgy, az éger, az akác, jelentősebb arányban fordul elő még az erdei fenyő és a kőris. Vízfolyások menti gyepterületeken értékes lágyszárú növények - szibériai nőszirm, sárga liliom, agárkosbor, kornistárnics, sédbúza, kékperje, vérfű, kenyérbél cickafark található. A nedves élőhelyek, erdők, erdőszegélyek gazdag állatvilágnak adnak otthont, közülük is kiemelkedő a rovar- és a madárvilág.

Táji adottságok, természeti értékek

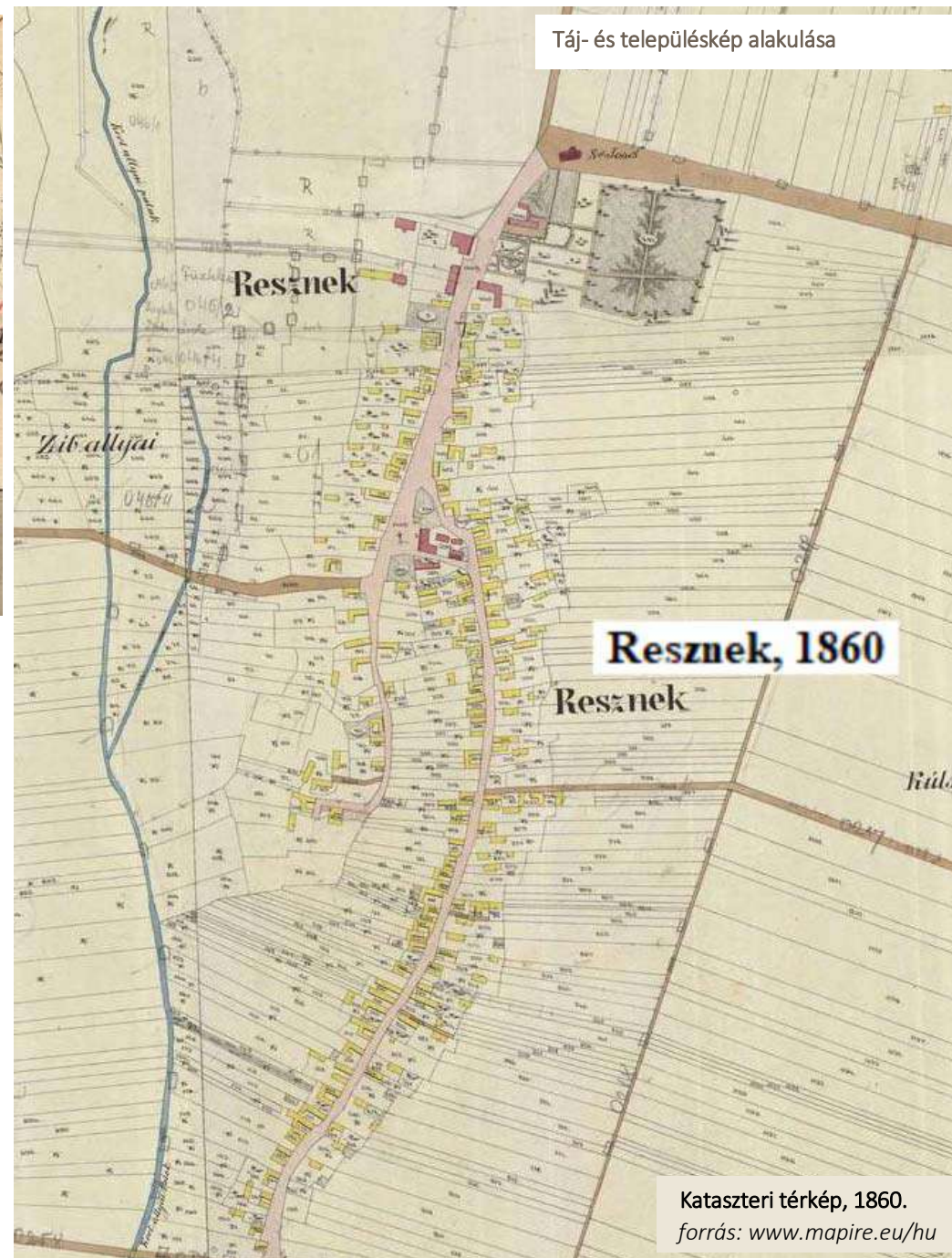

Az újkori tájhasználat és településszerkezet alakulása már nyomon követhető a XVIII. és XX. század között készült térképekről, katonai felmérésekről. A tájhasználat alakulásában a legszembetűnőbb változást a XIX. századi vízlecsapolások eredményezték, melyek jelentősen megváltoztatták a táj képét. A folyóvizek lecsapolása előtt víz, mocsár, erdő, legelő és az ezekhez kapcsolódó életmód volt a jellemző. Sok ember a halászatból, csikászatból és vadászatból tartotta el magát, de a megélhetés alapját a legeltető állattenyésztés nyújtotta. Elsősorban szarvasmarhát, sertést és lovat tenyésztettek. A lecsapolásokig a szántóföldi növénytermesztés jelentéktelen volt, csupán önellátást biztosított. A mocsaras területeket fokozatosan hódították meg, alakították át, előbb erdők, majd legelők, végül szántók létesültek helyükön. Erre utalnak a dűlőnevek is: irtás, berek, kövecses. Érdekesség, hogy Lékfa-dűlőnél két malom is működött a Kebele-patak és az Új-patak (ma Szentgyörgyvölgyi-patak) mentén.

A falu a Nagyvílgyi pataktól keletre települt. A település belterületének északi határa a mai templomnál ér véget. A templom közelében áll a Tauber-kastély a hozzá tartozó gazdasági épületekkel. Ettől délre eső településrész útvonalai, teleszerkezete gyakorlatilag a maival megegyezik. A falu központja a mai Béke tér térségében alakult ki. A település utcáit ekkor még jellemzően zsúptetős, tapasztott falu boronaházak alkották. A melléképületek sokszor L vagy U alakban kapcsolódtak lakóházakhoz, keretes udvart létrehozva.

A boronaépületek fokozatosan váltották fel a kősisállásos hosszházak, melyek már jellemzően téglából épültek, cseréptetővel fedettek voltak. Ezek néhány képviselője még ma is megtalálható a faluban.

Resznek természeti-környezeti állapota jó, amelyben a természeti adottságokon túl jelentős szerepet játszott elzártsága is, mely kedvező hatással volt a biológiai sokféleség, a természeti értékek megmaradására. A külterület általános tájképét jellemzően a mezőgazdasági szántó területek, valamint a mélyebben fekvő vizes területeken kialakult rétek, kaszálók határozzák meg. A az észak-déli irányú vízfolyásokat, a Kebele-patakot, a Kandia-patakot és a Nagy-völgyi-patakot jellemzően elegyes facsoportok kísérik. Nagyobb összefüggő erdőterület a falu belterületétől keletre húzódó reszneki-erdő, valamint a nyugati részen a határ közelében lévő erdő.

A település közigazgatási területe sík, így a település belterülete jellemzően földszintes beépítésével belesimul a környező tájba. Meghatározó táj- és településképi elemként és egyben tájékozdási pontként szolgál a templom tornya, mely a 86. számú főút irányából is jelzi a kis falu elhelyezkedését. Településképi szempontból emeletes épülettömegével szintén kiemelkedik környezetéből a Tauber-kastély és a hozzá tartozó magtár, valamint az új építésű vendégház.

A falu belterülete hosszan elnyúlik a vízfolyásokkal párhuzamosan, észak-déli irányban futó (Petőfi Sándor és Kossuth Lajos utca) mentén. A falu központját a főútvonal villás elágazásában létrejövő háromszögletű tömb alkotja. Itt kaptak helyet a falu intézményei a könyvtár, az önkormányzat, a faluház, játszótér és a vegyesbolt. Az utcák mentén, keskeny mély telkeken, jellemzően az északi oldalhatárra épülve állnak a lakóházak. A XVIII-XIX. századi telekstruktúrából és a hagyományos beépítési módból adódóan megőrződött a beépítés jellegzetes ritmusa.

Az utca- és településkép az épületek közel azonos földszintes tömegének és egységes beépítésének köszönhetően homogén, annak ellenére, hogy az épületek eltérő korokban épültek. A folyamatosságot mutatja, hogy a faluban található még kódissállásos hosszúház, L-alakban beforduló hajlított ház, a 1960-70-es évekre jellemző kétablakos sátoztetős „kockaház”, a 80-as években épült nagyobb tömegű, tetőtér beépítéses lakóház, vagy a közelmúltban épült alacsony hajlásszögű tetővel fedett épület.

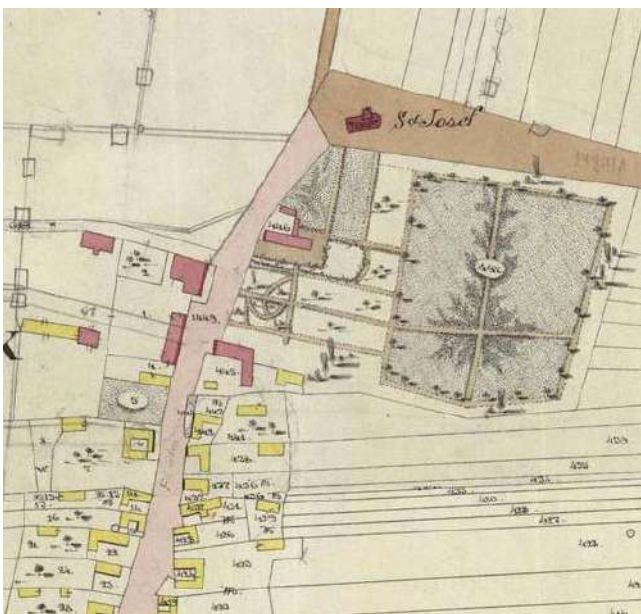

3. RESZNEK - ÖRÖKSÉGÜNK

Örökségünk, ezen belül a települési értékek felkutatása illetve védelme meghatározó a település identitásának megerősítésében, népességmegtartó erejének fokozásában. A fejlesztések érvényesülésének fontos feltétele, hogy azok a már meglévő környezeti értékekre figyelemmel valósuljanak meg. Egy új épület tényleges értékének jelentős része abban a többletben realizálódik, ami a környezet a település már meglévő értékeiből vetül rá.

A településkép meghatározó eleme a műemlék Tauber kastély. 1770 körül épült, szabadon álló, L alaprajzú, egyemeletes, kontyolt nyeregtetős kastély (hrsz. 592), keleti homlokzatán háromszög oromfallal lezárt középrizalittal. A kastély hajdani melléképületei közül már csak a kastélytól nyugatra szabadon álló, téglalap alaprajzú, négyszintes, nyeregtetős magtár (hrsz. 593/1) áll, középpillér-sorra támaszkodó csehsüveg boltozatos belső terekkel. A kastélyhoz tartozó kert egy részét felparcellázták, és lakóházakkal beépítették, másik része jelenleg erdő.

Örökségünk | Műemlék kastély és magtár

Örökségünk | Községi, szakrális terek

A falukép szempontjából meghatározó, hangsúlyos elem a település északi részén elhelyezkedő templom és annak tornya.

A templom különlegessége, hogy a torony nem az épület hosszanti tengelyén, hanem ahhoz eltoltan épült 1772-ben. A Szent Józsefnek szentelt templomot felújították.

A templom nagyobb tömege a lakóházak sorától távolabb helyezkedik el, ami településképi szempontból nagyon kedvező. Környezetében értékes közösségi tér, zöldfelület tudott kialakítani.

Az 1900-as évektől már többnyire téglaházakat építettek, de a kevésbé módos építettőnél megfigyelhető, hogy az épület utcai homlokzata téglából készült, de a ház többé része, az oldal és hátsókerth felé még boronafal vagy gerendafalként létesült.

A településen megmaradt hagyományos lakóépületek jellemzően hosszházak, azaz az utcára merőleges hossz tengelyű, földszintes lakóházak, ahol a tisztaszoba, a konyha és a kamra, később szoba alkotta a lakóteret. Ezek jellemzően oromfalas hosszházak, az oromfalra futó fedéssel a térségre jellemző kődisállással.

Kialakult a lakóházak előtt egy minimális előkert is a karakter része. A településen a földszintes épületek a jellemzők a lakóházaknál is és a melléképületeknél is. A hagyományos épületek általában falazott oromfalasak. Az utcai homlokzat két ablakos.

A településen megtalálható néhány jellegzetes hajlított ház is. Az L alaprajzú épület itt is oldalhatáron áll, de az utcai front bővítésével, az utcával párhuzamos tetőgerinccel, befordul az épület.

Az épületek is a homlokzatuk is egyszerű, de igényes harmóniát tükröző, a formálással, a homlokzat kialakítással, az anyaghasználat, a színezéssel.

Különleges értéket képviselnek a faluban szép számban fellelhető, jellemzően a lakóházak mögött sorakozó melléképületek. A mezőgazdasági gazdálkodáshoz kerthasználatához, portahasználatához a melléképületek, melléképítmények széles skálája kapcsolódik. A lakóházat többé-kevésbé zárt sorban a lakóépülettel párhuzamos hossz tengellyel, vagy a gazdasági udvart leválasztóan keresztbe állítva követnek a gazdasági jellegű építmények.

Az épületek tömege, pajták istállók esetében megegyezik a lakóház tömegével, vagy azt szélességben és magasságban meg is haladja a funkcióhoz igazodóan.

A melléképületek is a lakóházakhoz hasonlóan tartós anyagokból épültek, jellemzően téglából, vakolat, fa és cserép. A melléképítmények megjelenését a téglából, a vakolat és a fa használata adja.

A tömör vakolatlan téglafelület dominál, a nyílászárók csak a szükséges arányban kerülnek a homlokzatra.

Örökségünk | Közterületi elemek, tájértékek

Az egyedi tájértékek kultúrtörténeti, történelmi, vagy esztétikai szempontból értékes elemek, melyek nem állnak sem műemléki, sem természetvédelmi oltalom alatt, a belterületet színesítik, otthonossá teszik, a külterületnek tájékozódási pontjaivá válnak.

Ide tartoznak a település közigazgatási területén található vallási emlékek (pl. feszületek, keresztek), portahasználati emlékek (pl. tárolók, csűrök), emlékművek, idős vagy érdekes alakzatú fák stb.

A Béke téren elhelyezkedő közterületi elemek, I. és II. világháborús emlékmű is pillanatnyi megállásra, visszaemlékezésre késztet. A fából faragott jelek emlékoszlopok, szobrok a fához a gyökerekhez nyúlnak vissza.

A térségben a lakóházakat és a melléképületeket az 1900-as évek közepéig nagyjából fából építették. A gerendából álló falakat kívül-belül sárral betapasztották és fehérre meszelték, vagy színesre festették. Ezeket a XIX. században még jellemzően zsúppal fedték, később a tetőfedés általános anyaga a cserép lett. Az építőanyagokban történt változás, a városiasodás, a modernebb életformára törekvő igény is befolyásolta. Ennek a folyamatnak az első jelei azoknál a lakóházaknál mutatkoznak meg, ahol az eredeti fából készült falakat meghagyták, de téglából emeltek új oromfalat, amelyre padlásszellőzők és vakolathímek különféle variációit lehetett már kialakítani. Több ilyen épület még mindig fellelhető Resznek területén, de sajnos ezek a kultúrtörténeti szempontból is érdekes épületeket rossz állapotuk miatt az eltűnés veszélye fenyegeti.

Érték a településen belüli elhelyezkedés, a régi arányrendszer, a régi természetes anyagon alapuló építéstechnológia egyedisége, helyi sajátossága. Ezek a régi épületek a folytonosságot képviselik a jelenben, 70-100 éves példái a mai napig formálják az utcaképet és értéket közvetítenek a jövő számára. A régi értékeket fel kéne újítani teljes pusztulásuk előtt. A lakófunkció is megtartható, de új rendeltetéssel is megtölthetők az üresen álló régi épületek. A felújítás elmaradása esetén, addig, amíg megtehető, felmérési és fotódokumentációt érdemes készíteni a régi értékekről, épületekről.

Településkép védelme szempontjából kiemelt területek

A település közigazgatási területéhez tartozó, fokozott országos védelem alatt álló területeket, melyek a településkép védelme szempontjából kiemelt területeknek minősülnek a mellékelt ábra mutatja be.

Az ábra a Balaton-felvidéki Nemzeti Park és a Zala Megyei Kormányhivatal - Zalaegerszegi Járási Hivatala Hatósági Osztály Építésügyi és Örökségvédelmi Osztály adatszolgáltatása alapján készült. A területi kategória kijelölése a településkép védelméről szóló 2016. évi LXXIV. törvény 1. melléklete szerint történik.

- **NATURA 2000 TERÜLET**
- **VÉDETT TERÜLET**
- **ORSZÁGOS ÖKOLÓGIAI HÁLÓZAT TERÜLETE**
- **TÁJKÉPVÉDELMI TERÜLET**
- **HELYI TERMÉSZETVÉDELMI TERÜLET**
- **RÉGÉSZETI LELOHLY TERÜLETE**
- **MŰEMLÉK**

4. ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK

ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRESZEK LEHATÁROLÁSA

Resznek közigazgatási területe két nagy csoportba tartozik a beépítés karaktere szempontjából.

Beépítésre szánt területek

A belterületi határon belül a beépítésre szánt területek vannak, vagyis a lakó és az intézményi telkek és épületek. Ez a közigazgatási terület kisebb részét a központi belterületet és a majorság mezőgazdasági üzemi területét fedi le. Ide tartozik a kastély és környezetében álló magtár és vendégház is.

Beépítésre nem szánt területek

A közigazgatási területből nagyobb területet lefedő külterületbe a beépítésre nem szánt területek tartoznak, melyek teljesen körbe ölelik a belterületet. Ezek közé lehetnek a szántók, a rétek legelők, az erdők. Összességében a beépítetlenség határozza meg a táj feltárulását, a művelt felületek összefüggő látványát. A település külterületein jellemző tradicionális tájhasználat az erdő- és mezőgazdaság, azon belül is a szántóföldi és gyepgazdálkodás.

Kastély és környezete karakter

Resznek településképének kiemelkedő eleme a kastély és környezete.

A Tauber-kastély és környezete teljesen eltér a falu egyéb területeinek karakterétől. A műemlék kastély kétszintes tömege a kiemelkedik a lakóépületek sorából. A kastély környezetében egyetlen megmaradt melléképület a magtár. Ennek felújítása már megtörtént a kastély állapota azonban évről-évre romlik.

A műemlék épületek mellé a közelmúltban egy vendégház is épült. A terület a közelben lévő szabadidőparkkal együtt a távlatban jelentős idegenforgalmi vonzerőt jelenthet majd.

A karakter jellemzője, hogy az eltérő korokban épült lakóházak váltják egymást. Az épületek többsége földszintes. Kialakításukra jellemző a telek oldalhatárával párhuzamos épületelhelyezés, utcára merőleges nyeregtetővel, utcai oromfallal. Belső kialakításuk a háromosztatú parasztházzal nagyrészt azonos, annak kis módosulásaival. Jellegetes eleme ezeknek az épületeknek az udvari homlokzaton lévő, mellvédfallal ellátott téglaoszlopos bejárat rész, a „kódisállás”. Gyakori az oldalhatáron lévő falak teljes méretű, 90 cm körüli parapettel való áttörése, ami a mai előírásoknak nem felel meg, viszont a tájegységre jellemző régi társadalmi kapcsolatok maitól eltérő jellegére is utal. A módosabb gazdák épületei ettől eltérő módon, a szélesebb telek adta lehetőségeket kihasználva, utcával párhuzamos tömeggel készültek, ehhez illeszkedő nyeregtetővel, több álló formátumú ablakkal az utca felé. A homlokzati formálás egységes elemek felhasználásával alakult, az anyagi lehetőségektől függő mennyiségű vakolatdíszekkel, párkányokkal. Ezek az épületek a mai napig megtalálhatóak, leromlott, vagy felújított, átalakított állapotban. A folytonosság következő eleme a kétablakos sátoztetős kockaház, mely szintén gyakran jelenik meg az utcaképben. Az elmúlt évtizedekben épült, jellemzően tetőtér beépítéses lakóházak is tartják az utcára jellemző épületelhelyezést.

Hagyományos, laza falusias karakter

Gazdasági területi karakter

A település szövetében a lakóterületek után a legkiterjedtebb beépítési karakter a telephelyeket magába foglaló gazdasági területi karakter.

Ilyen a falu belterületétől délre elhelyezkedő mezőgazdasági major területe, ahol mezőgazdasági üzemi tevékenység befogadására alkalmas építmények találhatók, illetve belterületen a lakóépületek közé ékelődött szikvíz üzem.

A telephely használatában, működtetésében és az épületek formálásában a tevékenység, annak technológiai igényei a leg- meghatározóbbak, a csarnokok méretét homlokzati képzését, anyaghasználatát, lezárását is a technológiák határozzák meg, valamint a tervezett fejlesztési távlatok. A lapostetős kialakítás nem jellemző, a szélesebb épületeken az alacsonyhajlású, legfeljebb 25° - 30° tető is hatalmas tömeget keletkeztet. a telephelynek alapvető szempontja az átláthatóság, takaríthatóság, karbantarthatóság.

Beépítésre nem szánt karakter

A település külterületein jellemző tradicionális tájhasználat az erdő- és mezőgazdaság, azon belül is a szántóföldi művelés és gyepgazdálkodás.

A mezőgazdasági területek a külterület meghatározó tájalkotó elemei. A tájhasználat változatos: a mezőgazdasági területek egyrészt szántóföldi növénytermesztéssel, másrészt rétként, legelőként hasznosítottak. A szántóföldi művelés nagy összefüggő területeket hasznosít egyben. A nagytáblás művelés adja a táj karakterét. A tájképi megjelenést a kultúrnövények időszakos váltakozása fejlődése adja.

A tájat tagolja a vízfolyások, árkok rendszere, főként a belterülettől nyugatra a Kebele-patak, Szentgyörgyvölgyi-patak, Nagy-völgyi patak, keletre Kandia-patak. Az árkokat fasorok és facsoportok kísérik és gyeses felületek, amelyek egy-egy réthez, legelőhöz kapcsolódóan megzöldítik a tájat. A vízfolyások a tájszerkezet meghatározó elemei, vonalas elemként az ökológiai kapcsolatok fennmaradásának fontos biztosítékai, ezért ökológiai szerepük és tájkarakter erősítése a környezetükben kialakult természetközeli növényzet, ill. ökoszisztémák védelmét, ahol szükséges, a növényzet gazdagítását kívánja meg.

A természeti területek többsége kedvező módon nagyobb összefüggő felületet alkot. A fennmaradásukat annak köszönhetik, hogy ezek a területek általában a szántóföldi gazdálkodást megnehezítő, kedvezőtlen talaj- és vízrajzi adottságokkal rendelkeznek, ezért a szántók térhódításának nem estek áldozatul, másrészt egy részük a határsávban helyezkedett el, így zavartalanságuk sokáig biztosítva volt. Ide tartoznak: a Szentgyörgyvölgyi és Kebele-patak menti nedves élőhelyek, a Gilicés erdőterülete a szlovén határ mentén, valamint a reszneki erdő a belterülettől keletre.

A mezőgazdasági területre is és az erdőre is a beépítetlenség a jellemző.

5. AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ

5.1 AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓK-ELTÉRŐ KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK

Ajánlások | Kastély és környezete karakter

Műemlék a kastély és a magtár. Az épületek is és a műemléki környezet is folyamatosan alakul át, újul meg, újul fel. Régen is és most is elkülönül a település egyéb részeitől.

A kastély épülete teljes területén alapincézett, a pincét lezáró boltozat hatalmas pilléreken nyugszik. A lakóházakhoz képest a magasföldszint és az emelet is nagy belmagasságú. Az épületet meredek, 45° körüli cseréppel fedett tető zárja le, tekintélyt ad a történelmileg kialakult épülettömegnek. Minden felkutatott fellelhető érték a felújítás kapcsán megőrzendő.

Az 2-3 emeletes épülettömegek a környezetük fölé emelkedik. Az épületegyüttest a gyepek szántók keretezik. A régi térképeken megjelenő kastélypark újragondolása, kialakítása még várat magára.

A karakter hangulatát előkerttel rendelkező, vagy előkert nélküli földszintes családi ház és az oldalkerti udvar egymás mellettsége adja. A karakter beépítési módja az oldalkerten álló építési hely és épület. A földszintes háznak közvetlen kertkapcsolata van, nem szükséges a padlástér beépítése, főleg nem az utca felől. A közterület felől nyugodt, egyszerű tetőforma, jelenik meg. A hosszúházaknál még napjainkban is áll a kódissállítás. A tetőhajlásszög 30-40° közötti. Az ereszképzése mindössze 10-30 cm léptetett téglapárkányon, vagy az erre húzott vakolati holkeren nyugvó csüngőeresz. Anyaghasználatra jellemző a vakolt homlokzat. Az oromfalakon eredetileg két álló formátumú faablak volt a jellemző, a padlás vonalában egy, vagy két kisebb nyílással. A tetőn főleg cserép jelenik meg, mint a keletkezéskor meghatározó építőanyag. A karakteren belül a meglévő értékeket célszerű felismerni, megújítani, korszerűsíteni. Ha a meglévő épület műszaki állapota már nem teszi lehetővé a felújítást, a régi helyén épülő új épület tervezésénél, megépítésénél törekedni kell a telken belüli épület elhelyezés megtartására, vagyis arra hogy az új épület hossz tengelye ne változzon, és ne változzon az oldalsó telekhatárokhoz és a közterületi telekhatárhoz igazított helyzete. A telken belül az épület elhelyezése meghatározza az utcaképet, a telepítés megváltoztatása felboríthatja az összképet.

Követendő ajánlások, javaslatok:

- Igazodni szükséges az előkert hagyományosan kialakult mélységéhez, az utcafronti homlokzat, síkban történő mozgatása, kerülendő.
- Igazodni szükséges, az utcafronti homlokzati szélesség egységességéhez, igazodni szükséges a tető és gerinc irány jellemzőjéhez, valamint a felépítmény nélküliséghez az utcáról látható homlokzatokon.
- Igazodni szükséges a szomszédos épületeken kialakult tetőhajlásszöghöz (legfeljebb 45°), a tető beépítési igénye esetén a bevilágítási és szellőzési lehetőségeket úgy célszerű megválasztani, hogy a homogén felületek összhatását ne törje meg.
- Épületszélességtől függően az utcai homlokzat bejárat mentességét garázskapu mentességét és erkély mentességét lehetőség szerint meg kell tartani.

Kerülendő jellegzetességek:

- Utcai homlokzatra ne kerüljön garázskapu, torony, álló tetőfelépítmény.
- A földszintes háznak közvetlen kertkapcsolata van, nem szükséges a földszinti, vagy a tetőtéri erkély.

A korábban működő majorság barnamezős átalakulással újul meg és fejlődik tovább. Az arculatot így a meglévő épületek tömegei határozzák meg. A telephely csak az északi határainál kapcsolódik a belterülethez, de nem kapcsolódik közvetlenül lakótelkekhez. Délről a mezőgazdasági szántóterületből emelkednek ki. Az épületek átalakulását a tevékenység, annak technológiai igényei formálhatják, az új csarnoképületek méretét, tagolását, anyaghasználatát, homlokzati képzését, színezését is a működési technológia valamint a gazdaságosság diktálja. Így az épületek lehetnek nagyméretű nagy belmagasságú nyeregtetős csarnokok, félig nyitott színek, tárolók, de lehetnek elterülő elnyúló, minden irányban nagy kiterjedésű, magastetővel fedett épületek is. A major terület egésze tájképvédelmi szempontból kiemelt területen helyezkedik el.

Követendő ajánlások, javaslatok:

- Magastetős épületek létesítése javasolt, széles épületre 30°-ot meghaladó hajlású, egybefüggő nagy tetőtömeg ne kerüljön.
- A homlokzatokon hagyományos és korszerű építőanyagok egyaránt alkalmazhatók, a technológiától és a tűzrendészeti követelményektől függően.
- Tetőfedőanyag homlokzatra burkolatként lehetőség szerint ne kerüljön.
- Törekedni kell a homlokzati építőanyagok harmonikus összeválogatására a hagyományos anyagok és a sajtolt fémlemezek felületben is és színben is egymáshoz igazodók legyenek.
- Fontos követelmény a zöldfelületek igényes betelepítése, de nem csak a minimálisan szükséges szinten. A parkolók fásítása a dolgozók komfort érzetét és a telep mikroklímáját is javítja. Csökkenti a nagyterjedésű burkolt manipulációs felületek mikroklímát megváltoztató hatását. A fásítás segít a tájba, településképebe illesztésben.
- Fontos a telephelyek tisztántartása, karbantarthatósága, az avult építménynek felújítása. A szabadtéri manipulációs felületeket vízzáró teherbíró burkolattal célszerű ellátni. Kerülni kell a gyomosodást, felgazosodást.

A beépítésre nem szánt területeken a tájban minden beavatkozást kerülni kell, vagy ha mégsem kerülhető körülmények között kell megvalósítani, legyen az épület, vagy bármilyen vonalas, esetleg pontszerű építmény. Építeni a szántókon, erdőkben, patakok, árkok partján nem lehet, csak rendkívül korlátozottan.

Követendő ajánlások, javaslatok:

- A területek beépítetlen jellegének megtartása a jövőre nézve is kívánatos.
- Az értékes tájkarakter megőrzését szolgálja a területhasználat és a telekszerkezet hosszú távú megőrzése.
- A tájképvédelmi jelentőségű területeken reklámfelület elhelyezésére szolgáló önálló építmény, új felszíni elektromos hálózati vagy új hírközlési elem vagy építmény elhelyezése nem ajánlott.
- A legelőkön a deeltető facsoportokat csak mértéktartóan célszerű telepíteni. A tájkarakter így őrizhető meg.
- erdőtelepítések, tájfasítások meghatározásánál kiemelt szempont a mezőgazdasági táj ökológiai és környezetvédelmi tagolása.
- Tájfasításra a tájhonos növényfajok javasoltak. Tájfasítás az utak mentén és az eltérő területhasználatok határán javasolt, mint pl.: mezőgazdasági szántó és majorsági terület.
- A magasabb ökológiai, de alacsonyabb termőhelyi értékű mezőgazdasági területek esetében kiemelt cél a környezetkímélő területhasználat, a táji változatosság, mozaikosság fenntartása: gyepek –ligetek-erdők, nádasok, nedves – vizes élőhelyek megóvása illetve területi részarányuk növelése.
- Fáslegelőn, nedves réten és lápos-mocsaras területen ill. ezek 500 méteres körzetében a beépítés, burkolatok és vonalas létesítmények építése kerülendő.
- A sík terepadottságot változtatlanul célszerű figyelembe venni. Az új épületeket (a pince kivételével) mesterséges kisdombra kiemelni nem kedvező.
- A természet- és tájvédelmi szempontból növénytelepítésre javasolt fajok listája és a kerülendő, inváziós fajok jegyzéke megtalálható a Balaton-felvidéki Nemzeti Park honlapján.

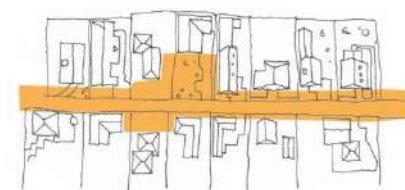
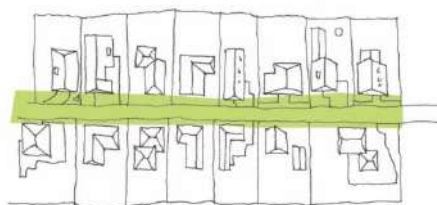
5.2 AJÁNLÁSOK, ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ – ÁLTALÁNOS AJÁNLÁSOK

Telepítés, lakótelek beépítése

A lakóutcák többségében hasonló méretűek a telkek, de sok helyen keskenyebb és szélesebb telkek is váltják egymást.

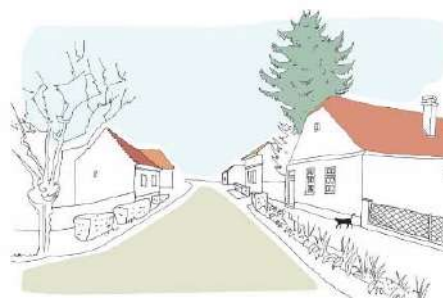
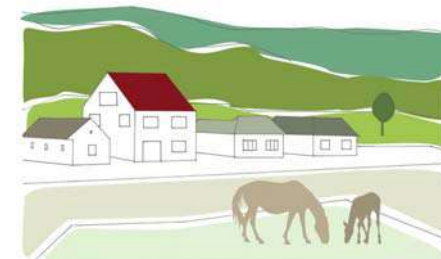
A beépítési karakterben domináns az oldalhatáron álló beépítési mód. előkert nélküli és előkertes kialakult beépítés is jellemző. Új épület létesítésénél a környezet meglévő épületeinek vonalához szükséges illeszkedni. Igazodni szükséges az utcára jellemző épülettengelyekhez.

Az épületek egységes nyugodt jó ritmusú képet adnak a közel azonos méretű előkert, a közel azonos méretű épülethossz és szélesség esetén. A növényzetben gazdag elő- és oldalkertek ritmusa is egységes utcaképet eredményez. Az előkerti mélység figyelmen kívül hagyása megtöri az egységességet, a rendszert.

Épületmagasság, tömeg

A lábázat, a falmagasság, a térdfal építése, vagy elhagyása eltérő magasságú épületekhez vezet. Javasolt igazodni a kialakult párkánymagassághoz tetőformáláshoz. Kiugróan magas épület megbontja a nyugodt egységességet. Ha a telekméret lehetővé teszi a helyiségeket egy szinten célszerű elhelyezni egy jellemzően földszintes utcaképben. Kerülni kell a telkek összevonását. Az utcára merőleges hosszázak sorát, karakteri rendszerét megbontja az utcával párhuzamos hossztengetű új foghíj épület. A jellemző épületszélességekhez igazodni szükséges a lakóházak esetében. A meghatározó utcafronti épületszélesség a karakteren belül legfeljebb +/- 1,0m-es eltérést tesz lehetővé. Az igazodás a párkányképzésnél és tetőhajlásnál legfeljebb 0,6m-es eltérést enged magasságban. Az alkalmazott tető hajlásszög 30-40° között illeszkedő. A tető karakterénél is igazodni szükséges, ha a szomszédság oromfalas, akkor oromfallal, ha kontyolt, akkor kontyolással.

Tetőhajlásszög, tetőforma

Ha az utcaszakaszra a tetőtér beépítés nem jellemző, akkor az utcai homlokzat felé kerülni kell a tetőkiemeléseket, tetőmegemelés. Azonos épületmagasság alkalmazásakor egységes, nyugodt utcakép jön létre. Jellemzően földszintes lakóutcába emeletes épület nem építhető, magastetős épületek közé emeletes lakóépület nem helyezhető.

Az oromfalas karakteren belül az épület szélessége legfeljebb 7m-9m közötti lehet. A kéttengelyes oromfalas emelt térdfalas karaktert megbontja az épületszélesség növelése, a garázskapu utcai homlokzatra helyezése, az csonkakonty alkalmazása, a tető oromfalra futtatása.

Az utcaképet megbontja a tetőtér beépítéses széles új lakóépület.

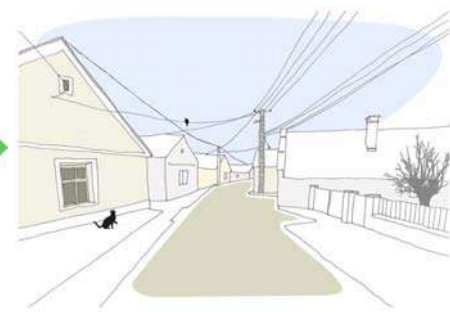
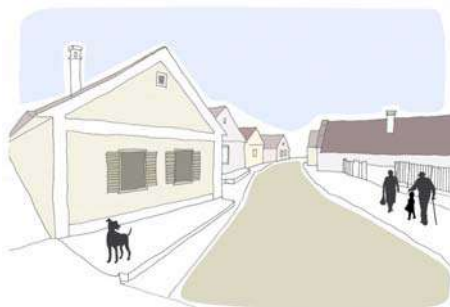
Az igazodásnak ki kell térnie az anyaghasználatra homlokzaton, tetőn és a hasonló színvilág alkalmazására is.

Légvezetékek elhelyezése

Kedvezőbb az utcakép, ha a villamos légvezetékek helyett és a vezetékes hírközlési légvezetékek helyett földkábeles kiépítésre kerül sor. Ha a pókhálószerű légvezetékek tömege eltűnik a közterületről, a szabad közlekedésre nem használt felületek beültethetők, fásíthatók. A légvezeték alatti sávok nem fásíthatók, balesetek elkerülése okán. A lakóutcák fásítása karaktert javító elem, a humánusabb lakókörnyezet kialakításának eszköze.

A szolgáltatóknál azonban nem szándék a korszerűsítés kapcsán a légvezetékek földkábelbe helyezés.

Kerítés kialakítás

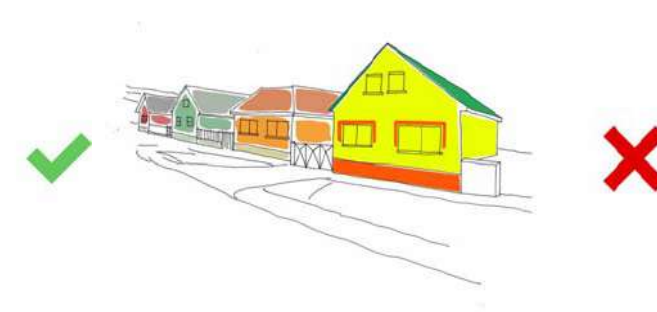
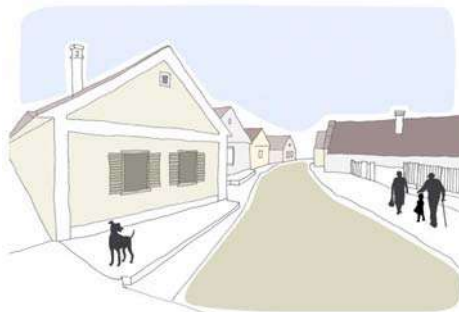
Olyan utcaszakaszon ahol az áttört kerítés a jellemző az egységet megbontja a tömör kerítés létesítése. Az alacsony lábazat, a pillérekkel tagolt áttört mezők alkalmazása az előkertet összekapcsolja a közterületi zöldfelülettel, gazdagíthatja a lakótelket is és a közterületet is. A tömör kerítés és a magasra növesztett tömör tujasor idegen a településtől és a közlekedésbiztonságot, valamint a vagyon biztonságot is veszélyezteti. A közlekedésbiztonsághoz szükséges belátást és átláthatóságot kizárja.

Szín- és anyaghasználat

A világos pasztellszínek, a fehér meszeléshez közelítő színek, természetes építőanyag színek alkalmazása harmonikus környezetet eredményez. A mesterséges színező anyagokkal előállított rikító erős színek megbontják az egységes utcaképet. Színmeghatározásnál, színválasztásnál alkalmazásuk kerülendő.

A természetes építőanyag színekhez tartozik a melléképületeknél, gazdasági épületeknél jellemző látszó téglafelület, a településen ez nagyon karakteres, az alap színvilágot megadja.

Cégérek, reklámok, egyéb berendezések

A településre nem jellemző és kerülendő a hivatkozó cégér, eltúlzott léptékű cégreklám alkalmazása. Szintén kerülni kell a az egyes berendezések (napelem, napkollektor, klíma, antenna) elhelyezését az utcai homlokzat irányába.

A szolgáltatások megnevezésének cégfelirata jellemzően a lakóház, vagy kereskedelmi épület bejárata feletti mezőben van, a homlokzathoz igazodó nagyságú felülettel.

Homlokzatképzés

A homlokzatképzésre hatással van az épület rendeltetése vagyis, hogy az közösségi vagy lakó funkciót hordoz. A lakóház nyílás méreteit a bevilágítási árnyékolási igény, az adott kor építészeti stílus irányzatai is befolyásolják, valamint a korra jellemző forgalmazott építőanyag kínálat és árszint. Összességében a homlokzati megjelenést alakítja a letisztult, harmonikus formálás. Törekedni kell a letisztult harmonikus nyílászáró osztásokra, a hagyományos arányok megtartására, kellemes arányú ablakok megfelelő kiosztására.

Hagyományosan az elmúlt 30-50 évben a szobák néztek az utca, vagy udvar felé, így az ablakoztatás rendszere formálta a homlokzatot. Korábban a nyílászárók (ablak, zsalu, ácsszerkezetű bejárati ajtó, pincelejárát, kerítéskapu) is fából készültek. A vakolat architektúra volt a meghatározó. Vakolatból képzett díszítés csak a módosabb házaknál jelent meg. A díszítést ott ahol volt és megmaradt a kódissállítás igényes kialakítása adta, továbbá visszafogottan az ablak, a pallótok, bélelt gerébtok, zsalu, az ereszképzés jelentette. A fa nyílászárót a családi házaknál még nem teljesen szorította ki a műanyag, de relatív olcsósága révén előretörése várható a fából készült szerkezetekkel szemben. A faszervezetek hátránya az ár mellett a folyamatos karbantartási igény.

Telken belüli gazdasági épületeknél a téglá és fa használata homlokzatképző elem is, homlokzati megjelenés alakításában pillérfejezetnél, áthidalás kiemelésénél nagyon jelentős a szerepe.

A homlokzat formálása során kerülni kell az indokolatlan tagolásokat, homlokzati töredezettséget, az egyszerű letisztult formavilág nyugalmat végiggondoltságot sugall.

A kültéri gépészeti berendezések elhelyezése nem javasolt az utca felőli homlokzaton, a berendezéseknek nincs díszítő értéke, a homlokzat harmóniáját megbontja.

A település házainak színvilága nem egységes. Azokat a színeket kell előnyben részesíteni, amik a használt anyagokkal és a természetes építőanyagok színeivel harmonizálnak. A földszínek használata környezetbe, tájba illeszti az épületet. Színek harmonikus egymásmellettiége jelentősen növeli az épület esztétikus megjelenését. Elterjedt, ezért javasolt a vakolt felületek alkalmazása, a látszó téglafelületek és faburkolatok alkalmazása a homlokzati felületek egy-egy részletén, de akár a teljes homlokzati felületen is. Nem megfelelő a feltűnő és kirívó színhasználat, a rikító színű fémlemezfedés és burkolat a homlokzatok falfelületén. Kerülni kell az indokolatlanul sok elütő szín megjelenését a családi házak és a közösségi épületek homlokzatain is. Alkalmazható a tört fehér felületrészeken, a homok- és agyag szín, a tégl- és terrakotta vörös szín falmezőkben, a pasztell földszínek, valamint természetes építőanyagok természetes színei. A földszintes épületeknél az erősebb, sötétebb színek is alkalmazhatók, kedvező összehatást teremthetnek. A meglévő épületek színvilágához illeszkedő új épületek építése ajánlott.

„A homlokzatokon háromnál több anyagféleség ne legyen. Ugyanez vonatkozik a homlokzatok színezésére is. Háromnál több – sok.” (Istvánfi Gyula: Őskor, népi építéset).

A javasolt tetőhéjalás: cserép, cserép jellegű tetőburkolat, sajtolt tetőcserép, síkpala. Természetes anyagú réz, cink és felületkezelt fémlemezfedés (porbeégetett felületkezelt alumínium) legfeljebb a teljes tetőfelület 20 %-án. Az ereszpárkányzatnál a tégl, a fa és a vakolat. Nem javasolt a faforgácslap és az OSB lemez. Nem javasolt tetőhéjalás a közterületről látható felületeken lakóépületeknél: a műanyag hullámlemez, az alumínium trapézlemez, a bitumenes zsindely, a hullámpala.

Szín és anyag használat

Részletek, ajtók, ablakok

A nyílászárók lehetnek egyszerűek és igényesen kialakítottak, használatuk hozzá adhat az épület arányosságához, vagy elvehet az épület megjelenéséből. A hagyományos pallótokos ablakok mai energetikai igényeknek megfelelő újragyártása a múlt a hagyományok tiszteletét jelképezi, folytonosságot képvisel a jelenből a jövő irányában.

Régen a nyílászárók anyaga fa volt, az 1980-as évektől megjelent a fém és a műanyag, az intézményi és a gazdasági karakternél. Mára már teljesen beépültek az anyaghasználatba. A lakóépületeknél is mára már az igényesség szimbólumává vált a drágább, folyamatos gondozást igénylő, színezhető fa nyílászáró, fa zsalu és a sokhelyütt újragyártott alkalmazott spaletta. A hagyományos épületek ablakai általában álló téglány arányúak, azaz magasabbak, mint szélesebbek. A nyílások keretezése a módosabb épületekre volt jellemző. Anyagában ez lehetett vakolat architektúra, lehetet a zsaluhoz kapcsolódó faanyagú keretezés, valamint a látszó téglafelület oromlezárásnál, vagy sarokpillér jelképeként.

Az utcaképet az épületek mellett jelentősen meghatározzák a kerítések is, különösen az előkertes beépítés esetén. A településen előkert nélküli épületeket összekötők kerítés csak elvétve fordul elő. A tömör kerítés nem jellemző a faluban. Tömör hatású, de sokkal oldottabb a sűrű növényzettel körbevett udvar.

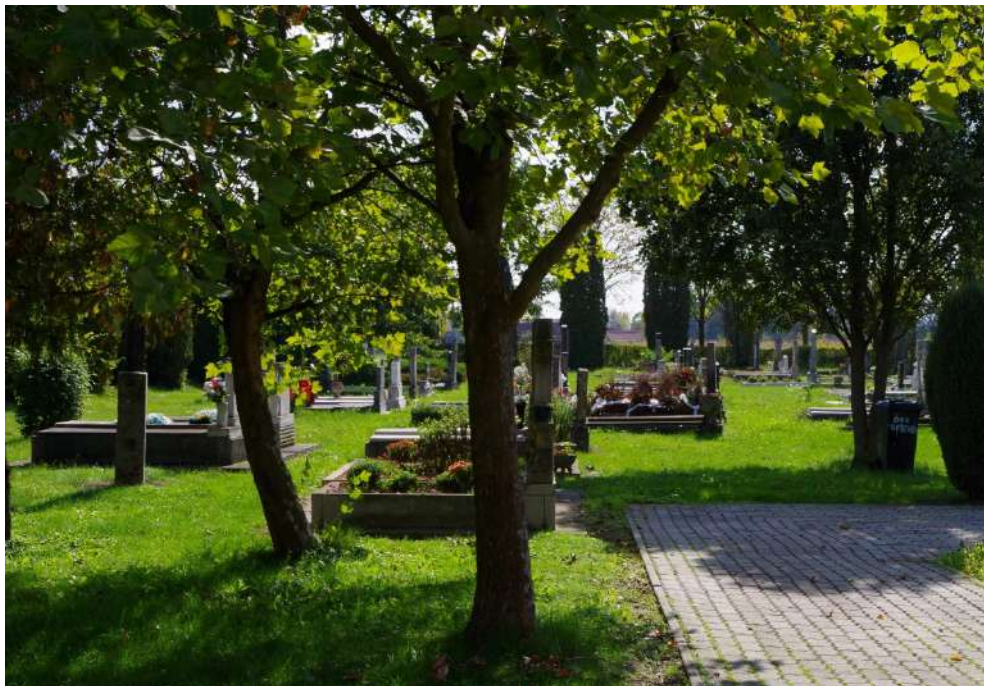
Az alacsony tömör szakaszoknak, a lábazatnak a függőleges vagy vízszintes lécezésnek köszönhetően kapcsolat teremődik a kert és a közterületi zöld között.

Az áttört kerítéseknek színes a palettája, lakatos szerkezet és fa szerkezet kombinálásából ugyan úgy készül kerítés, mint öntött betonból. Előbbi a régmúlt és jelen között képez kapcsolatot a természetességgel, egyszerűséggel, sajátos ritmusával, környezetbe illeszkedő színével.

Javasolt a kerítés és az épület anyag- és színhasználatának összehangolása. A kerítések magassága inkább alacsony, de a magasabbak sem érik el a 1,7m-t. A tömör lábazat magassága 60cm-nél alacsonyabb.

A hagyományosan alkalmazott anyagok a természetes anyagok: a téglaburkolat, vakolt festett lábazat és pillér, a kő, lakatos szerkezet, a fa.

Az épített környezethez szorosan kapcsolódnak, a mindennapi élet kereteit adják a lakótelkek kertjei, a közösségi zöldfelületek, a pihenőkertek, a veteményesek, zöldséges kertek, a gyümölcsösök.

A lakott épületek esetében a lakótelkek elő és oldalkertjei rendben tartottak, gondosan ápoltak. Évelőnövények, valamint cserjék és fás szárú növények is találhatók bennük a gyepterületek mellett. A régi öreg tájhonos gyümölcsfák sokasága jellemzi a kerteket.

Az előforduló fafajok választéka színes, a lomhullató fák (pl.: tölgy, akác, nyár) térformáló hatása jelentős. Ritkébbak az örökzöld facsoportok, bokrok, legnagyobb arányban a gyepek, a vetemények és a gyümölcsfák alkotják a zöldfelületeket.

A kertek és a közterületi zöldfelületek ökológiai szempontokon túl esztétikai jelentőséggel is bírnak. A növényzetet védeni kell a meglévő, fás növényzet megtartásával. A telek ékessége lehet egy-egy korosabb fa, ha egészséges.

A kert megtartandó eleme az ásott kerek kút, a kútkáva, a védelmet nyújtó tetővel.

A tájba illesztett épület nem hivatkozik, hasznosítja a fák szélvédelmét, árnyékolását is.

A közterületek, egyben közösségi terek nagyban befolyásolják a településről alkotott képünket, valamint a településen lakók közérzetét. A zöld utcák, gondozott terek nagyon fontos hozzátartozói az élhető településnek, és a barátságos, szerethető, esztétikus településképpnek. A burkolt terek közösség formáló találkozó helyek is egyben. A lombhullató fák a nyári hőséget tompítják, az örökzöldek a környezetbe illesztést, takarás biztosítják. A közterületeken is a gyepfelület a meghatározó csak néhány helyen színesít egy-egy virágágy. A közterületi tájékoztató és információs táblák, utcabútorok és egyéb köztárgyak elhelyezésének is a helyei a közterületek.

A légkábelek eltüntetése kívánatos, de nagyon hosszútávon valósítható csak meg. Azokban az utcákba, ahol nincsenek vagy hiányosak a fasorok azonos fákat célszerű ültetni. A fasor telepítés és a légkábelek egymás kibékíthetetlen ellenségei.

Utcabútorok

A településen a közterületre kerülő elemek többsége fából készül a hagyományok miatt. A fa az erdők közelsége miatt régen építőanyag volt, a szerszámok is és az élet majd minden eszköze fából készült. Ezt a hagyományt élteti tovább a buszmegálló esővédője, a szemetes a játszóeszköz, hinta mászóka, pad. Az utcabútorok a közösségi terek elemei. Közösség képző formáló szerepük van. Barátkozásra beszélgetésre az intézménykertek a és közkertek adnak teret.

6. JÓ PÉLDÁK – ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

Homlokzatképzésnél a vakolat, a nyíláskeretezés, az osztópárkány, sarok és falmező pilaszter képzés, a cserépfedés, a fából készült árnyékoló zsaluzat, faburkolat és a világos színek alkalmazása a meghatározó.

A malomnál és a műemlék kastélynál a nyílások körül a kő is megjelenik keretező anyagként, a téglá megjelenik látszó formában burkolatként.

A régi és az új ház léptéke egymáshoz igazodó, összességében a település lakóházainál magasabb. 45° közeli tetőhajlás a jellemző. Az épületeken cserépfedés fut az oromfalba végződő homlokzatra. Tetőfelépítmények visszafogottan jelennek meg, palásczellőzőre hangolva.

A tavat kísérő park fogadja be a rendezvényeket segítő berendezéseket, kerti bútorokat, esőbeállókat. Jellemezően ezek téglából és fából készültek.

Közüintézmények, lakóépületek

A közösségi épületek energetikai homlokzati felújítására, megújítására sor került az elmúlt években. Az épületek anyaghasználatukban, színezésükben a hagyományokhoz igazodnak. Az épületek tömege az eredeti arányrendszereket élteti tovább leegyszerűsített homlokzati megjelenéssel.

A ravatalozó a földszintes környezetbe illeszkedő magasságú. A fehér homlokzat fölé sötétbarnára pácolt faburkolatú, harangtorony emelkedik. A ravatalozó fedőanyaga a cserép. Az épület színvilágát a fehér a cserépszín és a sötétbarna szín határozza meg.

A hagyományos lakóházak megőrzése is végig gondot, példaértékű lehet.

A kódissállítás jellegzetessége az épületek oldalhomlokzatán megmarad, újraértelmezett átfogalmazott formában. Zárttá, beépítetté válik, de tömegaránya megmarad.

Az utcai homlokzat kéttengelyessége majdnem minden esetben megmaradt. Lábazatképzés, vakolt festett homlokzat és a cserépfedés változatlanul meghatározó.

A felújítást követően, vagy az új épület építése során a homlokzatképzés egyszerűsödik, a hőszigetelt homlokzatnál a vakolatdíszítés elmarad.

A nyílászárók többsége változatlanul fából készül.

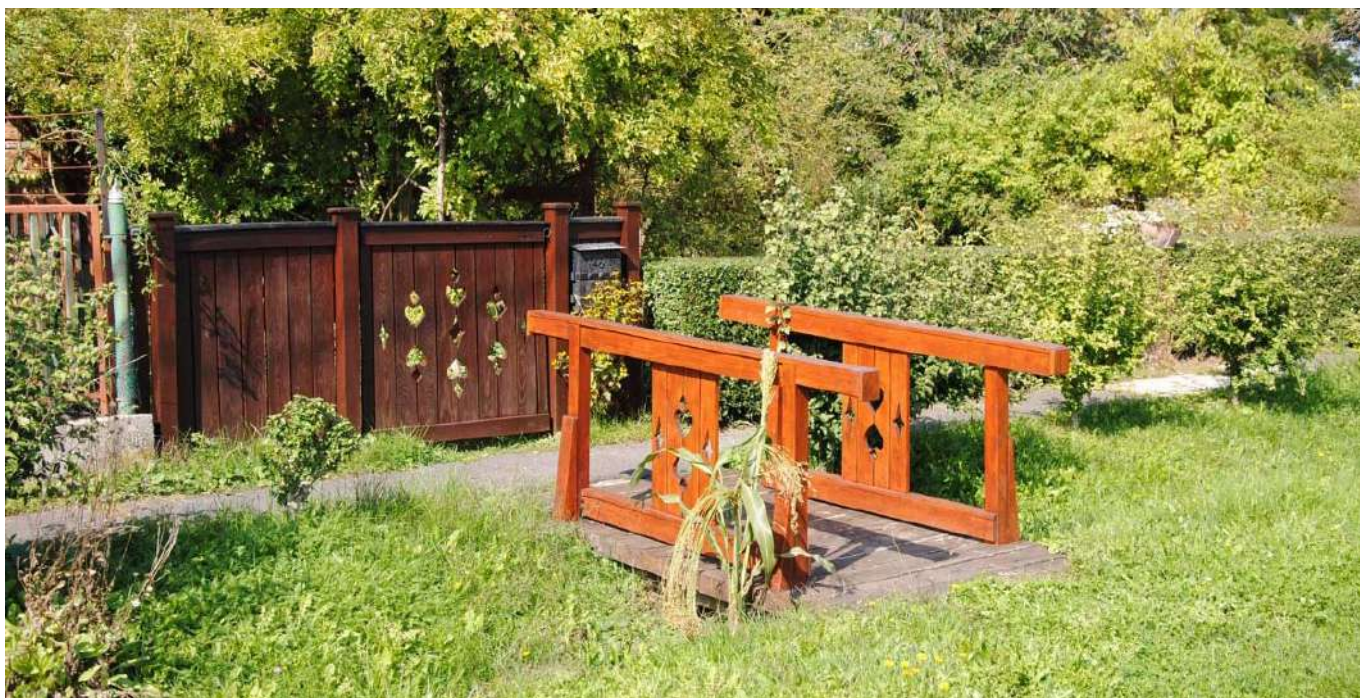
A színesség szintén egyszerűsödik. A fehér jelenleg a divatos szín, sok háznak a színvilágát a fehér a cserépszín és a sötétbarna képezi.

A fa felületek igényesen kialakítottak, faragottak, hetési motívumokkal díszítettek.

A tetőfelületek homogén jellege majdnem mindig megmarad.

A harmóniát csak egy –egy tetőfelépítmény töri meg.

7. JÓ PÉLDÁK –SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYEK, EGYÉB BERENDEZÉSEK

A sajátos építményfajták épített és táji környezetbe helyezése a jövőre nézve változni fog. Az EU elvárásaival összhangban a jelenlegi jogszabályi környezet is az eszközök közös használatát preferálja a már meglévő infrastruktúrák fejlesztésénél is. Az újak létesítésénél az elektronikus hírközlési szolgáltatók a zöldmezős beruházások esetén új, földalatti infrastruktúra kiépítését tervezik.

Az új országos szabályozás a nagy, önálló reklámtáblák kihelyezését közterületen, köztulajdonban lévő területen, valamint közterületről látható magánterületen tiltja. Az egyéb „jó berendezések” érvényesülését nem zavarják a sajátos építmények, reklámok.

Az egyéb építmények között teljesen sajátosak is megtalálhatók, ilyenek a bunker, a földbesüllyesztett, részben kiemelt, lapostetős bejáratral ellátott, földdel, gyepvel borított építmény.

Értékes elem a régi ivókút, a füstölő, az újonnan épített szabadtéri kemence.

MEGBÍZÓ:

Resznek Nagyközség Önkormányzata
8977. Resznek, Béke tér 13
Kercsmár István polgármester
Baranya Szabolcs főépítész

SZERZŐK:

Baranya Szabolcs
Wolf Beáta,
Cseri Gabriella,
Horváth Marianna

FOTÓK:

Rácz Dániel,
Révész László
Resznek honlapja
régi felvételek: www.gallery.hungaricana.hu
légifotó: www.tothgeza.hu

ÁBRÁK:

tak.lechnerkozpont.hu

FELHASZNÁLT IRODALOM:

Örökségvédelmi hatástanulmány, 2005.
Magyarország kistájainak katasztere, MTA 2010.
A Kebele kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület fenntartási terve, 2014.
www.varak.hu

2017.

